SPOLOČNOSŤ BOŽIEHO SLOVA

POSOLSTVO VRCHOV

Reinhold Stecher

predná tiráž

OBSAH

SLOVO PREKLADATEĽA

Táto kniha sa pokúša povedať niečo o ľudskej spoločnosti, ktorá v súčasnosti prežíva isté ťažkosti. A predniesť to pokojným pohľadom z výšky, ktorý nám otvárajú vrchy. Pohľadom z hora, ale nie z lanoviek, ktoré rachotia ponad tiché lúky, ani nie z nových parkovísk, ktoré obsadili pozemky v údoliach, dokonca ani nie z nových zjazdoviek, ktoré beztrestne siahajú na jemné práva horských kvetín, použijúc kruté spôsoby buldozérov. Tento spôsob rozvoja a sprístupňovania prírody má tiež svoj význam, v súčasnosti je ho však až priveľa.

Obrazy a myšlienky tejto knihy chcú otvoriť trochu vnútorného bohatstva vrchov a hôr. Počas čítania sa z vás stanú turisti a horolezci, ktorí budú túžiť stúpať do výšok omnoho viac, než hľadať fitness, energy-drink, kyslík, solárium alebo nápoje v bare horského hotela. Stretnutia s mnohými ľuďmi počas stúpania do strmín po turistických chodníkoch, alebo na lavičke pred chatou ma presvedčili, že ešte aj dnes existuje mnoho turistov, ktorí chcú hľadať toto vnútorné bohatstvo hôr.

S veľkou vďačnosťou si spomínam na ľudí, ktorí ma sprevádzali počas mnohých výstupov: Dr. Paul Ladurner, Ossi Worl, Anton a George Hechl, Steinberger Ali a mnoho ďalších. Ak vám myšlienky tejto knihy tu i tam počas čítania splnia túžbu po prírode a budú znieť súzvučne s vašimi, potom bude jej posolstvo naplnené.

+ biskup Reinhold Stecher v Innsbrucku

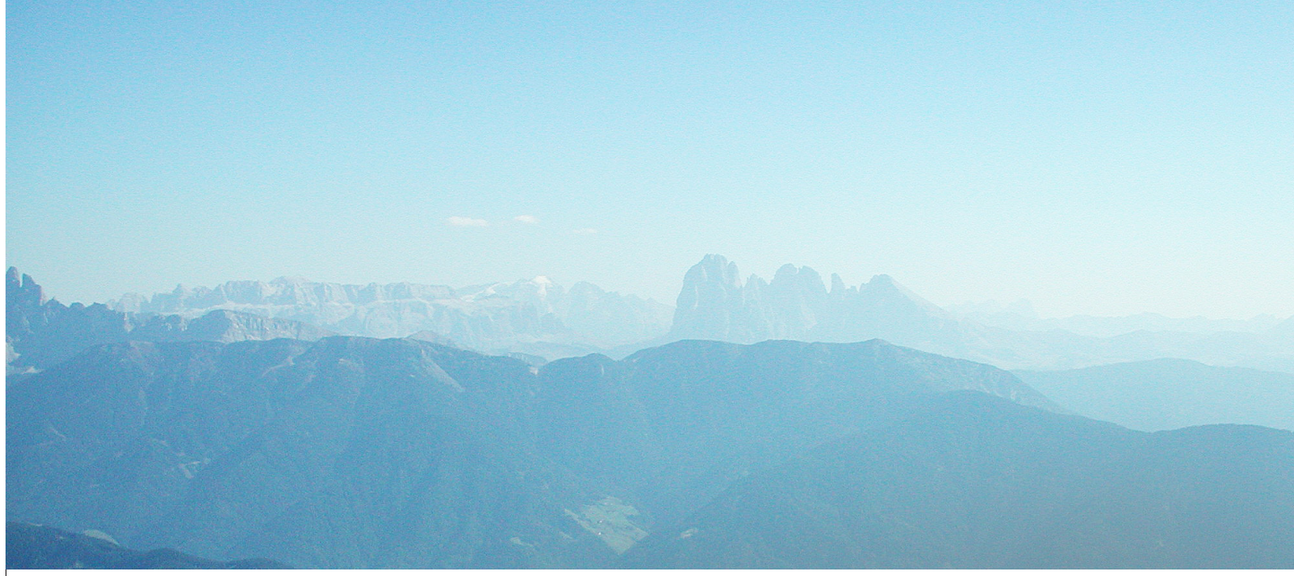

PREDSLOV

Táto kniha sa pokúša povedať niečo o ľudskej spoločnosti, ktorá v súčasnosti prežíva isté ťažkosti. A predniesť to pokojným pohľadom z výšky, ktorý nám otvárajú vrchy. Pohľadom z hora, ale nie z lanoviek, ktoré rachotia ponad tiché lúky, ani nie z nových parkovísk, ktoré obsadili pozemky v údoliach, dokonca ani nie z nových zjazdoviek, ktoré beztrestne siahajú na jemné práva horských kvetín, použijúc kruté spôsoby buldozérov. Tento spôsob rozvoja a sprístupňovania prírody má tiež svoj význam, v súčasnosti je ho však až priveľa.

Obrazy a myšlienky tejto knihy chcú otvoriť trochu vnútorného bohatstva vrchov a hôr. Počas čítania sa z vás stanú turisti a horolezci, ktorí budú túžiť stúpať do výšok omnoho viac, než hľadať fitness, energy-drink, kyslík, solárium alebo nápoje v bare horského hotela. Stretnutia s mnohými ľuďmi počas stúpania do strmín po turistických chodníkoch, alebo na lavičke pred chatou ma presvedčili, že ešte aj dnes existuje mnoho turistov, ktorí chcú hľadať toto vnútorné bohatstvo hôr.

S veľkou vďačnosťou si spomínam na ľudí, ktorí ma sprevádzali počas mnohých výstupov: Dr. Paul Ladurner, Ossi Worl, Anton a George Hechl, Steinberger Ali a mnoho ďalších. Ak vám myšlienky tejto knihy tu i tam počas čítania splnia túžbu po prírode a budú znieť súzvučne s vašimi, potom bude jej posolstvo naplnené.

PREDSLOV

Táto kniha sa pokúša povedať niečo o ľudskej spoločnosti, ktorá v súčasnosti prežíva isté ťažkosti. A predniesť to pokojným pohľadom z výšky, ktorý nám otvárajú vrchy. Pohľadom z hora, ale nie z lanoviek, ktoré rachotia ponad tiché lúky, ani nie z nových parkovísk, ktoré obsadili pozemky v údoliach, dokonca ani nie z nových zjazdoviek, ktoré beztrestne siahajú na jemné práva horských kvetín, použijúc kruté spôsoby buldozérov. Tento spôsob rozvoja a sprístupňovania prírody má tiež svoj význam, v súčasnosti je ho však až priveľa.

Obrazy a myšlienky tejto knihy chcú otvoriť trochu vnútorného bohatstva vrchov a hôr. Počas čítania sa z vás stanú turisti a horolezci, ktorí budú túžiť stúpať do výšok omnoho viac, než hľadať fitness, energy-drink, kyslík, solárium alebo nápoje v bare horského hotela. Stretnutia s mnohými ľuďmi počas stúpania do strmín po turistických chodníkoch, alebo na lavičke pred chatou ma presvedčili, že ešte aj dnes existuje mnoho turistov, ktorí chcú hľadať toto vnútorné bohatstvo hôr.

S veľkou vďačnosťou si spomínam na ľudí, ktorí ma sprevádzali počas mnohých výstupov: Dr. Paul Ladurner, Ossi Worl, Anton a George Hechl, Steinberger Ali a mnoho ďalších. Ak vám myšlienky tejto knihy tu i tam počas čítania splnia túžbu po prírode a budú znieť súzvučne s vašimi, potom bude jej posolstvo naplnené.

+ biskup Reinhold Stecher v Innsbrucku

Foto: Ján Mátik

1. MLČIACE VRCHY

Jedna z najmilších vlastností môjho rodného mesta je, že má veľa rýchlych únikových ciest do ticha. Keď sa mi podarí uniknúť na niekoľko hodín z hluku mesta a pozerať sa dolu na Innsbruck z hociktorého z končiarov severného reťazca vrchov, príde mi na um, aký hlučný je ten svet dolu, ktorý sme postavili. Všetko hučí: motory, stroje, sirény, diaľnice, lietadlá. Neustále trápime naše telá a mysle, ktoré boli vlastne stvorené pre tlmené tóny. Z nášho života sme spravili diskotéku. Znakom poľa nášho pôsobenia sa stal zosilňovač. Táto hlučnosť sa týka nielen sveta akustických zvukov. Aj farby môžu byť expresívne rušivé. Alebo svetlá, neóny, bannery, bildboardy či dokonca aj komerčná sexualita je až príliš hlučná.

Aj keď sa ocitnete o 2000 metrov vyššie, duní dutý hluk mesta. Ale keď prejdeme pár metrov na severnú stranu vrchov, zmení sa hluk na vanúce ticho, že až človeka umlčí. Šum zvukov sa stane zriedkavou vzácnosťou: hrkotanie kotúľajúcich sa skál, ktoré rozpútal skákajúci kamzík, škrekot kaviek, beča-

nie horských oviec na strmom svahu. Môžete si predstaviť, že tento obrovský, tichý svet je pre niektorých dnešných ľudí, v prvom okamihu, až stresujúcim. Sme príliš zvyknutí utiecť do hluku, aby sme nemuseli stretnúť sami seba a neprelomili nevyriešené otázky, potláčané kdesi v hĺbke duše. Ale práve to majestátne ticho je tou pravou terapiou pre nás utrápených, zmätených, roztržitých a povrchných ľudí, ktorú majú hory pre nás pripravenú. Kto chce počuť posolstvo hôr, musí sa podujať na túto terapiu.

Výchovná činnosť ľudskej rasy, pravdepodobne nikdy nebola tak uvravená ako dnes. Ale všetky naše úvahy a verbálne umenie, naše rozprávanie a písanie, naše rozoberanie tém a ich šírenie prostredníctvom médií, to celé hlučné plytvanie rečí nemôže zastrieť fakt, že na vlastný cieľ celej pedagogiky, ktorým je srdce, sa veľmi často zabudne. Významný vychovávateľ môže byť veľmi tichým človekom. Hory sú takým mlčiacim učiteľom. Nediskutujú, neargumentujú, ani neprehovárajú. Hory nenaliehajú prenikavou rétorikou do nášho vedomia. Zachovávajú si ešte aj dnes široké priestranstvá ticha.

Zaujímavé je stretnúť mladých ľudí, ktorí pri mesačnom svite vystupujú po ľadopáde tak ticho, tak zamĺknutí, ako keď sa z hlučnej cesty vstúpi do priestorov starého kláštora. A preto je prvé posolstvo hôr ich ticho. Koberec mlčania má byť rozprestrený tak, aby bolo možné uskutočniť úctivý príchod.

Foto: Štefan Mátik

Foto: Ján Mátik

Foto: Ján Mátik

2. POKOJNÉ VRCHY

Žijeme rýchlo. Hra, ktorú denne hráme sa volá *„Rýchlo, rýchlo“*. Vynašli sme nespočetné množstvo strojov, ktoré bežia rýchlejšie, pracujú, kombinujú, ukladajú, stavajú, presúvajú a kontrolujú rýchlejšie, ako sme kedy vôbec mohli. A teraz bežíme bez dychu podľa tempa stojov, ktoré sme my skonštruovali na to, aby nám pomáhali. Technický pokrok, mobilita a dynamika nás udržuje v zhone. Na okraji nášho každodenného života stojí v každom okamihu nejaký termín ako netrpezlivý policajt a máva na nás: „ďalej, ďalej!“. Pomalší je len výtržník alebo neprispôsobivý rojko. V tomto kolobehu života sotva prídeme na to, kde by sa mohla nachádzať trhlina času vo vnútornej osi, kde by sa dalo pomalšie naháňať. Nie, my budeme vyhodení na periférii, kde sa všetko v krkolomnom tanci mihá okolo nás. Udalosti blysnú okolo nás len krátko, ako reflektory áut počas rýchlej nočnej jazdy. Sociológovia hovoria o spoločenskom jave moderného človeka, ktorý nazývajú „Momentizmus dnešného dňa“. Stali sme sa ľuďmi poznačenými okamihom. Starostliví o potreby okamihu, fascinovaní jeho chuťou, poznačení jeho názormi, s malým zmyslom pre prepojenie s budúcnosťou a minulosťou, bez zmyslu pre to, čo je nadčasovo platné a s veľkou nedôverou voči budúcnosti.

Ale vrchy upokojujú tento nestály a ženúci sa svet. Ich obrysy zostávajú stále tie isté - ako pre lovca z kamennej doby, tak aj pre rímskeho legionára alebo pre stredovekého pútnika, alebo aj dnešných turistov. Dachstein, Ortler a Glockner ma ešte i dnes zdravia tak, ako ma zdravili, keď som bol dieťa. A keď budú zdraviť desiatu generáciu po nás, bude síce veľa zmeneného, ale hory nezmenia svoju pokojnú tvár. Ich skamenelé hodinky im tikajú nie po sekundách ako nám, ale po tisícročiach. Kvety krištáľového aragonitu potrebujú tisícročia sveta aby rozkvitli. *„Čo chceš, ty rozčúlený a dôležitý človek dvadsiateho storočia?“* pýta sa hora. *„Potok, popri ktorom kráčaš, si svoje koryto hĺbil milióny rokov. Kameň, na ktorom sa potkýnaš, videl ľadové doby a kriedové moria. Skala, ktorá sa týči nad tebou, je tisíckrát staršia ako ľudstvo...“*

Vrchy strážia pokoj. Snáď už aj preto, že nám vracajú trochu strateného prirodzeného rytmu prírody. Tak spievajú vrchy bez slov tú pieseň o večnosti. Neprepočuteľne odkazujú na Toho, pre ktorého je tisíc rokov ako jeden deň...

To platí predovšetkým o tomto životnom procese, ktorý má hlbokú úctu k duši, že bol zamenený v niektorých starovekých jazykoch s kultúrnou „duše“ - dych. A my sme sa stali tak zadychčanými ako poľovnícke psy. Vystupovanie do vrchov nám vracia prirodzené dýchanie z hĺbky pľúc. Vrchy nás vracajú do toho pokojného dýchania. Počas prechádzok prírodou sa pomaly vynárajú obrysy, presunú sa postupne horizonty a kulisy, úplne celkom ináč ako pri pohľade z rýchlo idúceho auta alebo vlaku. Vrchy nás nútia k zákonom opatrných krokov a trpezlivého postupovania po serpentínach, ako počas lezenia premysleného postupovania od hmatu k istému kroku. Vo vrchoch pritom znova platí zabudnutý rytmus z noci na deň a od slnečného k mesačnému svitu. Trochu vás vykúpi z diktatúry motorov, plynových pedálov, elektroniky a termínov kalendára, a mnohých iných nepríjemných urýchľovačov nášho bytia.

Pobytom vo vrchoch pochopíme starého indiána, ktorý počas jeho prvej jazdy autom chcel už po prvej hodine vystúpiť na kraj cesty. Spolucestujúci sa ho pýtajú prečo to robí, či mu je zle? On im však odpovedal, musím počkať, kým ma dobehne moja duša. Na vrchoch má čas dobehnúť do nášho tela aj naša duša. Tam, kde hlboký les prvýkrát uvoľní pohľad do priestoru vrchov, na odpočívadle pri horskom plese, pri pohľade na hmlu v doline, alebo na hru oblakov v pohybe. Kúsok z nadčasového suverénneho pózovania vrchov môže byť odovzdaný práve nám. Pritom sa deti učia drahocennému umeniu zdržovania, počkaaaj ...

Foto: Ján Mátik

Foto: Ján Mátik

3. OZÝVAJÚCE SA VRCHY

Už ako deti sme vnímali tú fascináciu počúvania ozveny a čakania na odozvu po našom zakričaní do skalnej steny. A aj dnes je pre turistov a horolezcov ozvena vrchu ako majestátny pozdrav zvukov z hora, vyjadrená ako hrmenie alebo hrmot skalnej lavíny alebo ľudské zvolanie, zvolanie, ktoré sa ozýva zo steny na stenu ponad dolinu a znásobuje sa v údolí ako v kotle. Naozaj nie sme zvyknutí na svet ozvien. Náš civilizovaný svet je ďalekosiahlo bez ozveny. Ozvenu vytvárajú nanajvýš v zvukových štúdiách rozhlasových staníc. Ale naše cesty, ulice, alebo mestské štvrte nemajú žiadnu ozvenu. V týchto oblastiach všetko čo znie, sa prepadne do nedefinovateľne omieľaného hluku. Medzi nákupnými centrami a vysokými budovami, medzi parkoviskami a výrobnými halami neexistuje žiadny tón, ktorý by sa rozliehal a do ktorého by sa dalo započúvať. Nielen náš vonkajší svet sa stal otupeným, akoby bez rezonancií, ale to platí aj o nás, že aj zákutia našich duší sa stali nerezonujúcimi. V životnom štýle, do ktorého sme vhodení, sa nás nič netýka, nič sa v nás neozýva,

nič nás nechce prebrať. Osobné zážitky sú pohltené a potlačené unáhlenými dojmami. Mnohé sa len tak prekĺznu po povrchu duše, takže na prežívanie nezostane čas. Psychológia nás o vnímaní zážitkov učí, že k hlbšiemu prežitiu je potrebný časový faktor - t. My si zážitky násobíme, lebo nám to technika a blahobyt umožňuje, alebo možno aj vnucuje. Avšak hojnosť a mnohosť senzácii nám ochudobňujú prežívanie osobného dojmu a znemožňuje vôbec vnímať ozvenu našich duší. Práve tak, ako keď si chceme naplniť malú turistickú fľašu vodou, nejdeme si ju dolievať z vodopádu, ale z mierne žblnkotajúceho prameňa. A práve tak isto môže byť, že táto epocha ľudstva v ktorej sa hľadajú pôžitky, senzácie a vytvára priestor pre akékoľvek zážitky, pravdepodobne to robí ľudí neschopnými zážitky prežívať. Ľudstvo trpí nielen tým, že si ničí životné prostredie, ale ešte viac tým, že sa samé ochudobňuje a ničí si vnútorný duševný svet. Hory a vrchy sú jednou zo škôl zdravého prežívania. Ponúkajú zážitky s ozvenou, dojmy, ktoré sa len tak nemihnú v prudkom slede obrázkov, ale v pokojnom rytme k nám prichádzajúcich širokých pohľadov vychádzajúceho slnka a zvečerievania sa dňa. Hodiny trvajúce rozpätie a očakávanie vytúženej pokojnej radosti. Práve tieto zážitky začínajú v duši zaznievať ako mohutné echo. Niektorí horskí turisti vedia, že takéto echo v nich doznieva aj roky, pokiaľ nevstúpi do spomienok, ktoré potešia ich starobu.

Foto: Štefan Mátik